

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1. nová a hirdetések, az előzetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LALOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre ———— 24 kor.
 Félévre ———— 12 .
 Negyedévre ———— 6 .
 Egy hóra ———— 2 .
 — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el
 Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik
 vasár- és ünnepnapok kivételével
 minden nap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 209. szám.

Hétfő, szept. 14.

Az iparpártolás.

— szeptember 14.

Néhány év óta folytonosan szavalják az országban az iparpártolás és iparfejlesztés hangzatos jelszavait, úgy, hogy ha csak szavak kellenének ahhoz, hogy valahol erősen fejlődött ipar legyen, ipari téren mi állanánk elől az egész világon.

Szörnyű nagy bajunkra azonban kénytelenek vagyunk tapasztalni, hogy egészséges ipari élet megteremtéséhez még sokkal több és sokkal inkább más kell, mint csak a jelszavak.

Körülbelül egy esztendő óta aztán megindult az iparpártolásnak másik módja is, melytől ismét mindent reméltek a rövidenlátók.

Kezdetét vette kezdetleges iparunknak államilag való hathatós támogatása.

Hát a jelszavaknál bizony alig ér ez többet s már egy esztendő is megmutatta, hogy ez sem alkalmas iparunknak kívánt fokban való kifejlesztésére.

Mert alulról is, felülről is rosszul értelmezik s rosszul kezelik az iparpártolásnak ezt a módját.

Alulról azt hiszik az érdekeltek, hogy most már aztán mindent az állam ad. Mindent az államtól várnak. Anélkül semmit se tesznek. Aki aztán kap némi segítséget, más törekvés alig sarkalja, mint csak az, hogy ezt a segítséget állandóan megtartsa.

Felülről meg eltevesztett dolog az iparpártolásnak már az a módja is, mely a jelentékenyebb támogatást a gyáripárnak juttatja, kisiparunk csak a legapróbb morzsákat nyerheti.

A gyáripárnak és a kisipárnak állami támogatásában továbbá csak elvétele nyilvánul meg az igazság. Csak elvétele kapnak, akik igazán érdemlik.

Számtalan tapasztalatunk szól a mellett

is, hogy az állami ipari segítséget nem arra használják fel, amire kapták. Nem iparuk fejlesztésére, hanem az ipartól elvonva, azonkívül álló gazdaságuk növelésére.

Ugy állunk tehát, hogy az állam rengeteg összeget fordít ugyan iparpártolásra, de e pártolásnak semmi megkívánható eredménye nincs. Az állam a polgárok adóinak nem summáját öli bele iparfejlesztési kísérletezésekbe, a nélkül, hogy a kísérletek beválnának s amit kiadunk a vámon, visszakapnók a révén, iparunk fejlődésében.

Ha már meghozták az iparpártolásról szóló törvényt, ennek a pártolásnak egészen más irányt kell vennie. Akadály ugyan az irány változtatására, hogy a törvény szinte taxatívén sorolja fel az eseteket, ahol állami támogatás adandó. Ám ha a támogatás ezen módjai nem váltak be, a törvényt hamarosan meg lehet változtatni is.

Micsoda lehetetlen állapot például, hogy amikor alig teszünk egyebet, mint folyton az iparfejlesztést hangoztatjuk: az egész országban nincs több, csak éppen három felsőbb ipari szakiskola. Ebbe a három iskolába csak a mostani iskolai év kezdetén körülbelül háromezer ipari pályára vágyó ifju jelentkezett s alig vettek fel két-háromszázat. A többi el kellett utasítani. Ezzel eltérítették ezeket iparunktól, melynek pedig szakszerű művelése s fejlesztése szempontjából nem kicsinylendő különbség, hogy évente két-háromezerral több vagy kevesebb előkelőbb szakmunkása legyen.

Gyáriparunkra adott óriási segéd-meknek egy részét nem jobb volna-e ipari szakiskolák felállítására fordítani?

Az állami támogatás mostani módja nem vezet célra. De azt a meggyőződést is kiválthatja belőlünk, hogy iparpártoló

és iparfejlesztő politikánkban az állami támogatás helyett sokkal jobb, hathatósabb és célravezetőbb lenne a — társadalom közremunkálása. Nem az állam, hanem a társadalom lenne igazán képes arra, hogy nálunk virágzó ipart teremtsen. Iparosainknak nem az államra, hanem sokkal inkább a társadalomra kellene támaszkodniok iparpártoló és iparfejlesztő törekvésekben.

A rendkívüli megyei közgyűlés.

— A tárgysorozat. —

Nagybeeskerek, szept. 14.

Említettük már, hogy Torontálmegye törvényhatósága szeptember hó 22-én d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Most adjuk itt a közgyűlés tárgysorozatának főbb pontjait a következőkben:

Valkány község határozata a községi iskolának az 50000 koronás kölcsönből leendő felépítése és államosítása tárgyában.

Ugyanannak határozata a községháza átalakítása tárgyában.

Óbessenyő község határozata a községi közlegelőből még 1860 évben kiosztott pótkerteknek az illető tulajdonosok javára leendő telekkönyvi átírása tárgyában.

Valkány község határozata 50000 koronás kölcsön felvétele tárgyában.

Ugyanannak határozata a fennálló 8000 korona inségkölcsön tárgyában.

Szerbnagyszentmiklós község határozata a községi köztemető kijelölése tárgyában.

Az őszi rendes közgyűlés kitűzése.

Bóka község földvédelmi ügye.

Özv. Lauka Gusztávné segély iránti kérvénye.

Az anyakönyvi kivonatok kiállításáért, valamint a családi értesítők kiállításáért és záradékolásáért járó díjak bevételezése, kezelése és elszámolásáról szóló szabályrendelet.

A vármegye közigazgatási bizottságának 1908. évi I-ső feléről szóló jelentése.

Megyei díjnokokról szóló szabályrendelet.

Zsombolya iparostanonciskola ügye.

Kistószeg nagyközséggé alakulása.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A bün malma és a malom büne.

Rövid száru pipával, háti tarisznyámmal nekivágtam a határnak. Tájékom „motívumot“ kerestem. Emelkedett lelki hangulattal csatangoltam a ragyogó, gyönyörű reggelen. — Megvallom, hogy nem annyira a tündéri, aranykőben uszó harmatos lelkeltette bennem ezt a magas foku művészi lelkesültséget, hanem inkább az a jóféle vinkó, amit egy koresmában ittam egy hatféle ágazó keresztutnál.

Hogy mi is az a motívum? Kérdezzék csak meg a böles professzoroktól, — a motívum olyan hely, amelyben az egész táj karaktere kidomborodik. Idiosyncrasia ez, — amint gyönyörűen kifejtettem a koresmárosnak.

— De van erre olyan — mondta a koresmáros és kimutatott arra az utra, amely egy völgybe kanyargott le, — van ott lent a völgyben egy elhagyatott malom, bizonyosan tetszeni fog önnek. Jó idio . . .

— . . . syncrasia?

— Az, az. De nem fél a kísértetektől?

Kísértetektől? Mi az ördög? Hát a malom nappali tanyájuk? — Hogy ezt megtudhassam, megint kérnem kellett a topázsinü borból.

— Hát a művész ur nem tud erről? Itt ölt meg egy kis fiút a nagybátyja, meg a nagynénje az örökségért. Előkelő urak voltak pedig . . . Mennyi újságíró járt itt akkor! — Mind a kutyát akarták látni.

— Miféle kutyát?

— Hát amelyik megtalálta a gyereket. Én őriztem.

— Kit?

— Kit? Hát a kutyát. Hej, nem volt üres a koresmám egy pillanatra se.

Semmit sem tudtam az egészről. Akkor

havas hatásokkal dolgoztam, Normandiában voltam. Mivel másrészt izgattak a kísértetek, fölkeredtem megnézni a bün malmát.

Jól itélt a koresmáros. Ez aztán igazi idiosyncrasia. Képzelnék el gerendákból, meg kötörmelékéből egy romot, amelyet már csak a vadszeder sűrű indái, meg az elősdi növények hatalmas bozótja tart fenn. A roskatag omladékon még ott van a tetőnek korhadt, mohlepte váza, mint valami óriási összetépett pókháló.

Középtű egy törött vizkerék, aminek a küllőit befonta a vízi inda, mint a guzsaly szárát a kenderszész. A zsilipnek még ép oszlopaira felkapaszkodott a vadszölő és a zöld levél közül messze csillogtak a rézvörös fűrtök. A tó vize kék, mint a velencei ég és szélén köröskörül tunyán terül el a vizitök széles levele s mint egy-egy tündérszem, messze kacag sárgaszínű virága. Befelé befutva a sulyom-indától, körülölelve a fehér vízi liliomtól, rozzant csónak ring, — a kötél rég leázott karikájáról.

A tulsó parton telepedtem le, szemben a rozzant malommal, melynek bájait megkettőztette a ferdén ráeső reggeli napsugárözön. Egy XIII. Lajos korabeli ó kastély árnyékában helyeztem el turista székem és elkezdtem megloppi ceruzámmal a gyönyörű tájképet, — egyszerre száguldó automobil recsegése zavarta meg a harmóniát. A pöfögés egyre közeledett s pár pillanat múlva az auto eltűnt azon az uton, amelyen én is jöttem; megállott a malom előtt s kiszállott belőle két férfi, egy nő, egy kis fiu, meg egy kutya.

Elég különös csoport volt. Eszembe jutott, hogy a harmadik üveg bort bucsupohárkép egy negyedik is követte, — s úgy éreztem, mintha nem volna egészen rendben a retinám. — A rajzom azonban kezdett határozottan kidomborodni. A hölgy elég csinos arcu, ruhája barna testhez álló, elegáns, minden cifraság nélkül. A két férfi negyvenes lehetett; az egyik vörös, a

másik barna. Járásuk, széles válluk elárulta a sportkedvelő voltukat. A gyerek jókedvű volt és csinos. Vidáman simogatta a kutyát, amely, ugylátszott nagyon szerette. Ők nem láhattak engem.

— Kísértetek, — gondoltam — láttott valaha kísérteteket, akik festői tájakat akarnak fotografálni! — Csakugyan elővette a vörös az ismerős szekrénykét, kinyitotta kulcsal a kastély ajtaját s bement. Nemsokára kinyílt az emeleten egy ablak s kiáltott egy hang:

— Látszik az auto, — toljátok félre.

A barna eltolta a malom mellé, — bizonyosan nem akarták, hogy a kép stílusát rontsa és igazuk volt benne, — aztán átment a balpartra, beugrott a csónakba s odahajította a zsilip tövéhez. — Kezdttem nem érteni, hogy mi foglalkoztatja a gyermek agyát!

A gyermek ide-oda nézelődött, figyelt, mintha a szerepét várta volna. Majd vidáman tapsolt és a kutyát megkötötte a zsiliphez. Az én művészi szempontom egyre jobban halványodott. Egyszerre csak a nő is beszállott a csónakba, intett a kis fiúnak, aki elevenen ugrott utána.

— Rajta! — kiáltott a hang az ablakból. És amit most láttam, — szinte megdermedtem a rémülettől.

A barna behajította a csónakot a víz közepére. Zugva haladt előre a vízi virágok közt. A nő mosolygott a kis fiúra és a pillangókat mutogatta neki. Az kihajolt, hogy elkapjon egyet röptében s ebben a pillanatban . . . a hölgy meglökte . . . Szent isten, nem álmodom?

A gyerek egy meszeszerűen ügyes mozdulattal a csónakba esett. Remegett tetőtől-talpig. Észrevette. Térdre vetette magát, kegyelmet kért . . . De a sikoltozását nem hallottam, csak a mozdulataiból láttam ezt. Megörjítő esend. Hogyan bucsupohár megfosztott hallásomtól? . . .

Somogy megye átirata az országos vásárok határnapjainak megváltoztatása iránt.

Lajosfalva község határozata a Duna előtér bérlete tárgyában.

Lajosfalva község határozata a Duna előtér visszaszerzése iránt indítandó per tárgyában.

A csatádi közbirtokosság szervezési szabályrendelete.

Beodrai ovoda államosítása.

Torontálérzsébetlak határozata ideiglenes kölcsön felvétele tárgyában.

Klekk határozata az elemi iskola állami kezelésbe vétele tárgyában.

Orsó Gáspár felebbezése a bégaszentgyörgyi ellenőri választás ellen.

Orlováti községi általános tisztújítás ellen beadott felebbezés.

Orlovát község 50000 koronás kölcsöne.

Párdány község szervezési szabályrendelete.

Ivánda község képviselőtestületének határozata a községi iskolák államosítása tárgyában.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

Szeptember 19., 21. Megyei áll. vál. ülése.

Szeptember 22. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Oktober 5. Közig. bizottság ülése.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Torontál-vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta a vármegyeházán szeptember havi rendes ülését Botka Béla főispán elnöklésével. Az ülésről lapunk holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

— **Mária nevenapja.** A római kath. egyház tegnap ünnepelte meg Mária nevenapját, mely alkalommal a nagybecskereki róm. kath. plébánia-templomban délelőtt 10 órakor ünnepi nagymise volt. A misét Lengyel István segédlelkész mondotta, ki a misét megelőzőleg magyar szentbeszédben ismertette a nap jelentőségét. A tegnapi ünnep alkalmával az egyházi énekkar alkalmi éneket adott elő, míg Gintner Mariska és Jónász Gizi kiasszonyok egy-egy csinos szóló elénekklésével járultak hozzá az ünnep fényének emeléséhez.

— **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Harnoncourt Félix gróf németécskai nagybirtokosnak, aki a Mária Lujza majorban 11649 kor. 38 fillér költséggel egy tanteremmel és tanítói lakással bíró iskolai épületet építtetett s a tanítói fizetésről is gondoskodik, őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

— **A kulturegyesület tankönyve.** A Torontál-vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület által nem magyar ajku felnőttek oktatására szol-

A nagynéne elérkeznek. Ő maga is könyörög büntetésének, a nagybátyjának. De az kéréselhetetlen. Ez evezőt emeli a nő fejének. Agyonüti és utána löki a vízbe, ha csak ujját is megmozdítja érte.

Végezni kell. A nő engedelmeskedik. Együtt vesznek fel a bárka fenekéről egy hatalmas követ. A gyermek megrázkódik s ájultan omlik a csónak fenekére. Már meghalt. A nő megcsókolja a homlokát. O! A hiéna!

Kiáltani akarok. Előugrani, megakadályozni a gaztettet. De mintha az én lábamra kötötték volna az a követ és a torkomra ránehezül, megfojt ez az átkozott csend.

Felteszik a padra, a nő a fejét fogja, a férfi a lábát, megpróbálják és messze bedobják az azurszínű tó virágos vizébe.

— Hah! Nyomorultak! Mindent láttam! ... Itt voltam az árnyékban ...

— Minek nem maradt ott, — mordult rám a nagybátya mérgesen nevetve.

— Első a gyerek, majd aztán számolunk, gyilkosok! — És ledobtam a kabátom.

— Csak hagyja, — kiált rám kacagva a nagynéne, — még náthát kapna, nézze; — és a kutya mutat. A kutya eloldta a kötelekét és egyenesen odauszik, ahol kis gazdája elmerült. Megfogja az övénél, felemeli és a kötél végén ott uszik a kő. — Mi ez? Igen, a kő uszik. Hozzákapok, — parafából van. — Örült vagyok, vagy álmodom?

— Elszakadt a film. — kiált az ablakból a hang.

— Hogy? A film? — De hát önök?

— Egyszerű akrobaták vagyunk, uram, egy mozgófénykép-színháznak dolgozunk.

— Igen és annak a jelenetnek nem volt tanuja semmiféle, nemhogy egy festő ur. Kezdejük előlről, kis Julesöm.

— Ahogy parancsolod, anyuskám. A víz oly jó meleg.

Emile Bergerat.

gáló tankönyvre kiírt pályázat ügyében a bírálat megbízott szakbizottság szombaton délben ülést tartott, amelyen a beérkezett pályamunkák fölött döntött. A pályázatra beérkezett négy pályamunka közül a bizottság egyet egyhangulag megfelelőnek és a pályadíjra érdemesnek mondott. A bizottság terjedelmes bírálatban számolt be munkásságáról s a kulturegyesület őszi igazgatósági ülésén hirdeti ki a pályázat eredményét.

— **Az aradáci szabad kikötő.** A földművelésügyi miniszter Szerbaradacz községnek a szabad kikötő és rakodóhely kijelölése és használata tárgyában alkotott szabályzatát 1907. évi 95973. szám alatt jóváhagyta.

— **A muzslyai bucsu.** A szomszédos Muzsly községében tegnap tartották meg a szokásos bucsut, mely nagy ünnepélyesség és vidámságok közepette zajlott le. A bucsura nagy számmal érkeztek a vidéki kereskedők és mézeskalácsosok, akik még tegnapelőtt felütötték a sátraikat, úgy, hogy a muzslyai Fő-utca valóságos sátorerdő képét mutatta. A voltaképpeni ünnepség a misével kezdődött, melyet délelőtt 10 órakor Magyar Pál pápai kamarás mondott. Mise után a közönség meglátogatta a sátrakat, majd délután 4 órakor megkezdődött a táncmulatság, mely a legjobb hangulatban a késő éjféli órákig tartott. Az ünnepség rendezése körül a főúrdom Kelemen Zoltán jegyzőt illeti meg, aki nagyban buzgolkodott a siker érdekében. A bucsun úgy a szomszédos községekből, mint Nagybecskerekéről is számosan vettek részt.

— **Előadás az új végrehajtási novelláról.** Dr. Várady Imre országgyűlési képviselő tegnap délután fél 3 órakor az Ellmer-féle vendéglőben érkekezést tartott az új végrehajtási novelláról, behatóan ismertette a törvényjavaslat intencióját és főbb pontjait. Az értekezésem számosan voltak jelen, kik figyelemmel hallgatták meg dr. Várady magyarázatait s fáradságát lelkes éljenzéssel kösönték meg.

— **A temetések és a karhatalom.** A temesvári gör. kel. szentszék részéről dr. Létics György temesvári püspök megkeresést intézett Torontál-vármegye közíg. bizottságához, amelyben előadja, hogy egy nazaréus apa megakadályozta, hogy kis leányát gör. kel. szertartás szerint temessék el s mikor az egyházi hatóság a temetéshez karhatalmat kért, a politikai hatóság ezt megtagadta. A püspök kéri a bizottságot, hogy utasítsa a főszolgabírákat, hogy ilyen esetekben az egyházi hatóság segítségére bocsásson karhatalmat rendelkezésre. A közigazgatási bizottság mai ülésén Bielek Antal előadó referálásában foglalkozott az ügygyel s Poroszkay Béla főügyész és Jankó Ágoston alispán felszólalása után kimondta, hogy a püspök kérésének helyt nem adhat, mert a karhatalom kirendelésének ügye országosan szabályozva van s a közíg. bizottság erre vonatkozólag külön rendeletet nem adhat ki.

— **A magyar ipar köréből.** Diener Pál, a Nagybecskereki első magyar torontáli szőnyeg és butorszövetgyár eddigi jeles irodavezetője, mint értesülünk, Temesvárott a gyár kitünő és elismert jó minőségű szőnyegeknek eladására üzletet vett át, melyben speciálisan magyar szőnyegárakat fognak árusítani.

— **Katonáink itthon.** A kaszárnyák környéke, mely majdnem négy hétig csendes és kihalt volt, most újra megélné, mert megjöttek ismét a katonák, akik még a múlt hó közepe táján indultak el innen a Lipa környékén tartott nyári hadgyakorlatra. A honvédek Neuschl Ferenc alezredes, a közös hadsereg itteni zászlóaljja pedig Grüner Emil őrnagy vezetésével vonult be ismét a laktanyákba, ahol tisztelegéssel fogadták a hadgyakorlatról visszaérkezett katonákat, a kiknek a hadgyakorlatokkal járó kimerültségen kívül semmi bajuk nem esett.

— **A kereskedelmi alkalmazottak és a vasárnapi munkaszünet.** A nagybecskereki kereskedelmi alkalmazottak szakegyesülete a teljes vasárnapi munkaszünet tárgyában tegnap délelőtt 11 órára a Korona-szállodába nagygyűlést hívott volt össze, hogy a főnökökkel együtt megbeszéljék ezt az ügyet s ha lehet, a főnökökkel együtt csatlakozzanak ahhoz a mozgalomhoz, mely a teljes vasárnapi munkaszünet érdekében országszerte megindult. Minthogy azonban a tegnapi összehívott nagygyűlés kellőképpen meghirdetve nem volt s így a főnökök részéről csak alig egy-kettő jelent meg azon, a nagy-

gyűlés elhatározta, hogy a gyűlést jövő vasárnap, szeptember 20-án délelőtt 11 órakor tartja meg ugyancsak a Korona-szállodában. A jövő vasárnapi gyűlésre a főnököket köröző-ívvvel egyenkint fogják meghívni s akkor a gyűlés, tekintet nélkül a megjelentek számára, határozni fog.

— **Létics püspök körutja Torontálban.** Dr. Létics György temesvári gör. kel. püspök torontáli körútjában szombaton reggel érkezett Karlovára, hol a határnál dr. Csávósy Ignác főszolgabíró fogadta. Létics meleg szavakban köszöntö meg a főbíró üdvözlését. A fogadás után a karlovai templomban istentisztelet volt, azután a küldöttségeket fogadta. Délután Karlováról Beodrára ment, ahová délután 5 órakor érkezett meg.

A beodrai határban — mint lapunknak írják — Firigyházy Mihály jegyző, Hegedüs János esperes-plébános és Liska Ferenc igazgató-tanító vezetése alatt nagy küldöttség várta a püspököt. Megérkezésekor a hölgyek virágcsokrokat dobtak hintájába. Ekkor Liska Ferenc igazgató-tanító a község nevében szép és lelkes beszéddel üdvözölte, amelyre a püspök szép magyarsággal válaszolt; örömeinek adván kifejezést, hogy e szép községbe jöhetett. Azután harangzúgás között megindult a menet a gör. kel. templomba, ahol Tomity Milivoj gör. keleti plébános fogadta. A püspök a templomban hosszú szép beszédet tartott a hívőkhoz, intvén őket egymás szeretetre, Isten félelemre stb. Azután megtekintette az iskolát, a tanítói lakot, továbbá a róm. kath. templomot, többek között látogatást tett Firigyházy jegyzőnél és több helyen. Másnap fényes kísérettel folytatta útját Aracs felé.

Aracsra tegnap délelőtt a fél 9 órai motorral érkezett meg a püspök, akit a törökbeeséi állomáson az aracsi küldöttség fogadott. 10 órakor mise volt, délben pedig bankett. Délután megtekintette a róm. kath. templomot, este Boberity plébánosnál vacsorán volt.

Ma a püspök Törökbeesére ment át s itt a Zwipp-féle fakereskedés előtt felállított diszkapunál az előljáróság élén Breitkopff Kálmán községi jegyző fogadta. Ezután a szerb templomba vonult misére. Délben a kaszinóban bankett volt, délután a püspök megtekintette a községet, este pedig dr. Ivánovits Iván földbirtokosnál vacsorán lesz. Létics kénytelen körútját Becsén megszakítani, mert hivatalosan részt kell vennie a napokban tartandó karlovczi kongresszuson.

— **Uj országos vásár.** A kereskedelmi miniszter 1908. évi 31641. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a Torontál-vármegye területéhez tartozó Öbessenyő községben minden év augusztus 15. napját megelőző szombati napon, vagy ha augusztus 15-ike szombatba esnék, úgy ezen a napon országos kirakóvásár tartassék.

— **Gyógyszertár átvétel.** Losonczy Lehel okleveles gyógyszerész átvette a helybeli Jacoby-féle „Korona” gyógyszertárt s azt részben újonnan felszerelve fogja tovább vezetni.

— **Milyen idő lesz?** Meteor irja legújabbán a következőket: A 3-iki csomópont hatáskörét követőleg a bolygó állásoknak megfelelőleg már állandóbb, meleg idő következett be. Segítették ezt a Napon előjövő sűrű kitérések, úgy, hogy majdnem minden napra esett egy új feltételezés, sőt még ma is szóródik egyik feltesopot, míg egy másik már tömörülést mutat s így bár lassan, de változás felé halad az időjárás, úgy hogy a nagyobb változás a legközelebbi napokban fog beállani, szeles idő, csapadék vagy hűvösebb jelleggel. Követőleg újabb állandóbb időjárás következik a bolygók részéről s épen azon napokra esik, a midőn nálunk a nagy hadgyakorlatok kezdődnek, amelyeknek hatása minden bizonynyal érdekes s esetleg értékes megfigyelési adatokat szolgáltatathat nekünk, a nagyobb embertömegeknek mozgósítása folytán előállott légköri befolyásairól. Jelenleg négy foltcsoport van a Napon, amelyek 13-ától kezdve átfordulni tölünk, ami szinten egyensúlyi zavart okozhat. E hónapban a bolygók részéről még a 23., 24., 25-iki csomópontok hatáskörében várhatunk kiadóbb esőt, különben szeptember hava a bolygók részéről, mint azt már jeleztem, inkább száraz és meleg időjárást hoz. Csatlakozik ehhez még október is legalább átlagban. Szeptember hó csomópontjai: 14., 17., 21., 22., 23., 24., 25. és 27-re esnek, melyek közül legerősebb hatásuk a 23. és 28-ikiak.

— **Agyongázolt gyermek.** Oroszlamoson a napokban Molnár János odaváló parasztgazda megrakott kocsiával Grubanov Radának 4 éves Milenka nevű leányát elgázolta. Molnár

szert nagy szélvész kerekedett és a felzavart portól nem vette észre a porban az utcán játszó leánykát. A lovak patkói annyira összezúzták a szerencsétlen gyermek fejét, hogy sérüléseibe még aznap belehalt.

— **Veszedelem tűz.** Mint Nagykikindáról jelentik, ott a napokban éjjel veszedelemes tűzvész pusztított Budisin Józsa III. negyedbeli telkén, ahol az istálló és egy félszer eddig kiderítetlen okból tüzet fogott és teljesen leégett. Az istállóban bennégett 6 gyönyörű fajtehén is, melyeket lehetetlen volt megmenteni. Borzalmasan megindító dolog volt a szegény állatok börgését hallgatni, amde az istálló nem lévén elárvá padlással, az egész tetőzet összeomlott, iszonyu lángjával és forró paraszával betemetvén mindent, a hőség és a veszedelem pedig akkora volt, hogy ember a közelbe sem merészkedhetett. A kár tetemes.

— **Egy anya rémtette.** Borzalmas eset történt a napokban a verseczi tűzoltómászházban. Egy szerencsétlen beteg asszony örülni rohamában hasba szurta hároméves fiacskáját, majd pedig leugrott az emeletről és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy néhány pernyi kintlódás után meghalt. A verseczi tűzoltók őrpáncsnokának, Pohl Jánosnak a feleségéről van szó, aki tegnapelőtt, amikor a férje egy erdőgésnél volt elfoglalva, örülni rohamában egy nagy konyhakéssel hasba szurta három éves fiacskáját, úgy, hogy a kés hegye a szerencsétlen gyermek hátán jött ki. A szegény gyermek segélykiáltásaira figyelmessé lettek a szomszédok, akik rosszat sejtve, behohantak a lakásba. Ekkorra azonban már az asszony levette magát az emeletről és néhány pernyi kintlódás után meghalt. A gyermek sérülései is életveszélyesek. Az asszony már régóta idegbajban szenvedett, de mindig esendesen viselkedett s csak most tört ki rajta a téboly, amely ilyen végzetes lett.

Irodalom.

* **A szalónkocsiban.** A szeptember elején megindult budapesti színházi szezonnak máris megvan a szenzációja és ez a szenzáció még csak nem is nagy dráma vagy egy divatos operett, hanem egy kis egyfelvonásos politikai szatíra, amely a Nagy Endre Andrassy-uti cabaretjének szeptemberi műsorán szerepel. „A szalónkocsiban” a címe és szereplői egy aktív miniszter és még egy aktívabb államtitkár. A színpadon az eredetiek megszólalásig hü maszkiában jelennek meg esténként s a Nagy Endre cabaretját minden este zsúfolásig megtöltő közönség valóságilag tomboló tetszéssel fogadja megjelenésüket. A kis szatíráról beszél most egész Budapest és már hirtelen terjed a vidékre is, mert éppen szeptemberben állandóan nagyon sok vidéki látogatója a Nagy Endre modern művészi disszel teljesen átalakított kis színházát. „A szalónkocsiban” című politikai szatíra mellett „A revü” a nagy erőssége a pompás szeptemberi műsornak, amelyben mókás jelenetek, ének és tánc közben elvonult a közönség előtt az év története. Ezeket kívül három kacagató színpadi tréfa és husz teljesen új cabaretszám, a legjobb nevű írók és a legkitünőbb komponisták művei, adja a „Modern Színpad” műsorát, amelyben a vezető conferencier természetesen maga az igazgató: Nagy Endre, Medgyaszay Vilma, az immár országos híri művésznő, a primadonnája az előkelő művészi vállalatnak, melynek tagjai sorában vannak még: Ferenczy Károly, Fábian Kornélia, Szécsi Magda, Balogh Böske, Huszár Károly, Sajó Géza, Bárony István és Máhr Nándor. A zenei vezetést az ifjú magyar zeneszerzői gárda legnagyobb tehetsége: Dr. Szirmai Albert látja el.

TÁVIRATOK

A királyváró Veszprém.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Veszprémből sürgönyzik, a város már teljes díszben várja a dunántúli hadgyakorlatokra holnap odaérkező királyt. Az utvonat, amelyen a király a városba vonul, diadalkapokkal, zászlókkal és drapériákkal van földiszítve. A király 4 órakor érkezik Veszprémbe, ahol a pályaudvaron a megyei, városi s a katonai és egyházi hatóságok fejei fogadják ünnepélyesen.

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökből jelentik, a képviselőház a nyári szünet után első ülését szeptember 22-én tartja. A képviselőház a delegációk összeállításáig tanácskozik s addig a bizottságokban le-

tárgyalt javaslatokkal s egyes miniszterek sürgős természetű előterjesztésével foglalkozik s napirendre kerül a kivándorlásról szóló törvényjavaslat is. Wekerle miniszterelnök a jövő évi költségvetést a Ház első érdemleges ülésén terjeszti elő.

Aehrenthal és Iswolsky találkozója.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Aehrenthal báró közös külügyminiszter és Iswolsky orosz külügyminiszter szeptember 15-én találkozni fognak egymással a Buchlau-kastélyban. Mint politikai körökben beszélnek, a találkozás tárgya a Szandzsák vasut ügye és a marokkói kérdés lesz.

A spanyol király utja.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint St.-Sebastiánból sürgönyzik, Alfonso spanyol király és neje a hó közepe után utaznak el onnan, hogy Münchenen, Drezdán keresztül Budapestre menjenek Ferenc József király látogatására. A spanyol királyi pár egy hónapig lesz távol Spanyolországtól s ez időből két hetet Magyarországon és Ausztriában tölt. A királyi párt utjában a spanyol belügyminiszter kíséri.

Országos katolikus nagygyűlés.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A nyolcadik országos katolikus nagygyűlést tegnap délután 3 órakor nyitották meg ünnepélyesen a városligeti iparcarnok épületében. A gyűlésen Zichy János gróf elnökölt, majd Majláth József gróf mondott beszédet, amelyben főleg Zlinszky Mihálynak a legutóbbi református gyűlésen tartott s a pápának a „Ne temere...” kezdetű rendeletét bíráló beszédével polemizált. Azután a pápának és a királynak üdvözlő sürgönyt küldtek. A gyűlés után eucharisztikus körmenet volt az Andrassy-uton végig a Bazilikába.

Este a keresztény szocialisták tartották közgyűlésüket, amelyen a zsidókat támadták. Ma délelőtt eucharisztikus kongresszus volt, utána pedig a katolikus népszövetség tartotta közgyűlését. Délután különböző szakosztályok üléseznek.

A szocialisták gyűlése.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szociáldemokrata párt tegnap délután fél 3 órakor a városligeti Aréna előtti téren nagy népgyűlést tartott, amelyen a szónokok a politikai helyzettel, a választójoggal s a klerikálisok szervezkedésével foglalkoztak. A gyűlésből táviratilag üdvözlötték Tolstoj Leó grófot és a németországi szociáldemokrata pártot. A gyűlés után a szocialisták kivonultak az Andrassy-utra tüntető sétára, miközben a Bulyovszky-utca s a Bajza-utca környékén és a Bazilika előtt összetűzték a katolikusok körmenetével, amiből azután heves tumultus lett, úgy, hogy a rendőrségnek kellett közbelépni. A rendőrség a szocialisták közül mintegy 50 embert letartóztatott.

Ujabb vasuti szerencsétlenség.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A keleti pályaudvaron ma reggel nagy vasuti szerencsétlenség történt. Ugyanis a pályaudvar közelében a Kassáról érkező 1501. számú gyorsvonat összeütközött a 312. számú tolató vonattal. Az összeütközés rendkívül heves volt s 4 vasuti alkalmazott halálosan, 3 pedig könnyebben megsebesült. Az utasok közül nem történt senkinek sem baja, azonban számos kocsi összezúzódott. A tolató vonat vezetője, amelynek a kassai vonat érkeztekor más vágányra kellett volna átmennie, azt mondja, hogy nem kapott jelt s azért maradt a vonattal a vágányon. A vizsgálat folyik.

A reálgimnáziumok Ausztriában.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből jelentik, az osztrák kultuszminiszter elrendelte, hogy a bécsi Ferenc József-gimnázium, a 21-ik kerületi gimnázium, továbbá a gmundeni, a leitomischli és kolini gimnáziumok az 1908—9-iki tanévtől kezdve fokozatosan 8 osztályu reálgimnáziumokká alakítottassanak át. A kormány azonkívül a bukovinai Gurahumorában egy új reálgimnáziumot létesít. E mellett még több gimnáziumnak átalakítása körül folynak az intézkedések.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 14. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	23 30 — —
Buza (októberre 1908.)	22 70 — —
Rozs (októberre 1908.)	18.80 — —
Zab (októberre 1908.)	16 — — —
Tengeri (októberre)	14 76 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.).

A bel- és külföld első tekintélyes ajánlák a „Kufeké”-féle gyermekmunkát mint legjobb táplálékot hasmenés, hasfolyás, bélhurut stb. esetében.
A „csesemő” című tanulságos füzet ingyen kapható az arisztó helyeken vagy K. Kufeké-nél Wien III.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 49 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
(Csöztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
(Csöztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

A Weiserschan Fulöp tulajdonát képezett

16 darab

fiatal marha

folyó hó 16-án, szerdán reggel 9 órakor

Nagybecskereken Lenau-utcában
magánárverésen eladatnak.

V. 4930/1908. sz. A törökkanizsai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Az elhalálozás folytán megüresedett szerbkereszturi **jegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen jegyzői állással 1600 kor. törzsfizetés, 200 kor. irodai, 200 kor. utiatalány, 1563 □-öl területű kertnek tehermentes élvezete, a szabályrendeletileg megállapított magánmunkálati díjak, végül 4 szoba s a szükséges mellékhelyiségekből álló szabad lakás használata van egybekötve.

A kellőleg felszerelt folyamodványok **f. évi szept 30-ig** nyújtandók be hozzám.

Törökkanizsa, 1908. évi szept. 10.

336-22

Tallián Emil,
főszolgabíró.

4841/1908. V. sz. A törökkanizsai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye törökkanizsai járáshoz tartozó Csóka községben a községi **jegyzői állás** elhalálozás folytán üresedésbe jövén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással a következő javadalmazás van egybekötve: 1. Kézpénzfizetés 1814 kor. 50 fill. 2. Napi- és utiatalánya 80 kor. 3. Ha a székhelyen kívül tartozik ujoncozási vagy más kiküldetésbe menni, nappalra napidija 6 kor., ha éjjel is távolmaradni kénytelen, napidija 10 korona, ezenkívül vasuton II-od, gőzhajón az I-ső oszt. jegy illeti meg. 4. Szabad lakás, házi kerttel, udvar és istálló használatával, melytől az adót a község fizeti. 5. Egy fél hold parti föld hasznélvezete, adó- és tehermentesen. 6. Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhívom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy jegyzői képesítésük és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonylattal felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi szept. 30-ig** adják be.

Később beérkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Törökkanizsa, 1908. szeptember 5.

828-2.2

Tallián Emil,
főszolgabíró.

MUST

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Literje 36 krajcár.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

822-x.4

TÉLI

SZŐLLŐRE

előjegyzések
elfogadtatnak

Uri-utca 3. sz. alatt.

794-x.9

Somatose
(Hus-tojásfehér)
emeli a legrövidebb idő alatt az
erőállapotot.

Kapható a gyógyszerárakban és
287a-20.9 droguazletekben.

Az Alkotmány-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalá-
ban lehet.

766-x.13

Ajánlok elsőrendű rózsaburgonyát

legalább 50 kgr.-kenti vételnél 8 kor.
40 fill.-ért, 100 kgr.-kenti házhoz szállítva,
vagy 8 kor. 20 fill.-ért 100 kgr.-
kenti raktáromban átvéve. Egész vagon
vételénél 8 kor. bármely torontáli vas-
uti állomáshoz bérmentve szállítva.

Friedmann Alfréd, Nagybecskerek.

833-2.1

Legfinomabb

CSEMEEGE-SZŐLLŐ

Dr. Brájjer Lajos szőlőjéből
kapható Uri-utca 3. sz. a.
Kilója 16 krajcár.

812-x.

6077/1908. sz.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye törökbecsei járáshoz tartozó Kumán és Tarras községekből álló **kumáni körorvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I. t.-c. 9. §-a, illetőleg az 1876: XIV. t.-c. 145. §-a értelmében felszerelt s eddigi alkalmaztatásukat is feltüntető kérvényüket **f. évi okt. 11-ig** hozzám terjeszszék be. A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választást később meghatározandó napon fogom megtartani.

A körorvos javadalmazása az 1908: XXXVIII. t.-c. 10. §-a értelmében 1600 kor. évi fizetés s törvényhatósági jóváhagyás alatt álló évi 100 kor. személyi pótlék, 300 kor. lakbér, továbbá Kumán község részéről évi 40 kor. utiatalány. Látogatási díj nappal 1 korona, éjjel 2 kor. s mindkét községben a bizonyítványok kiállításáért szabályrendeletileg megállapított díjak élvezete. Kumán községben az orvos ingyen köteles a husvizsgálói teendőket teljesíteni.

Megjegyzem, hogy a megválasztandó körorvos köteles a vármegyei orvosi nyugdíj-egyletbe lépni.

Törökbecse, 1908. évi szept. 1.

823-3.3

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

3 91/1908. sz.

839-3.1

Pályázat.

Elhalálozás folytán üresedésbe jött nagyjécsai községi **szülésznői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: évi 240 kor. fizetés és minden egyes szülési esetenél való közreműködésért 4 kor., szegényeknek a közreműködés díjtalan.

Felhívom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy oklevéllel felszerelt kérvényüket **f. évi okt. 10-ig** nyujtsák be.

Csene, 1908. évi szept. 11.

Uzbasich,
főszolgabíró.

MÉRLEGKÉPES

KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett
délutáni és esti órákra köny-
velést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e
lap kiadóhivatala szolgál.

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVÍZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali víz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

Ivógyógyászatra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemé-
dence idült hurutjainál, húgykő- és fővénképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatá-
sának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Nagybecskereki főlerakat: WEHNER JÓZSEF ügynöksége. Kapható
Schlesinger D. fűszerkereskedésben (a főpostával szemben), minden
fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 791-153.117